

V Bruseli 23. februára 2026
(OR. en)

6343/26

SOC 84
EMPL 35

POZNÁMKA

Od: Predsedníctvo

Komu: Výbor stálych predstaviteľov/Rada

Predmet: Prelomenie cyklu chudoby: rozvoj podporných a aktivačných služieb
zameraných na človeka
– *výmena názorov*

Delegáciám v prílohe zasielame orientačnú poznámku predsedníctva na uvedenú tému na účely výmeny názorov na zasadnutí Rady (EPSCO) 9. marca 2026.

PRELOMENIE CYKLU CHUDOBY: ROZVOJ PODPORNÝCH A AKTIVAČNÝCH SLUŽIEB ZAMERANÝCH NA ČLOVEKA

Prelomenie cyklu chudoby

Predsedníčka Komisie Ursula von der Leyenová v roku 2025 vo svojej správe o stave Únie opätovne potvrdila dlhodobú víziu Únie, pričom zdôraznila, že Únia stanoví svoj plán na pomoc pri odstraňovaní chudoby do roku 2050¹. Dosiahnutie tohto všeobecného cieľa v Únii ohrozujú pretrvávajúce tlaky súvisiace so životnými nákladmi, makroekonomické výzvy a finančná neistota.

Mnohorozmerný charakter tohto problému ilustrujú dlhodobé výzvy, ako je chudoba zamestnaných osôb, čoraz väčšie obmedzenia v oblasti bývania a cenovej dostupnosti, ako aj značný počet rodín s deťmi žijúcich v chudobe. Preto sú potrebné komplexnejšie a účinnejšie politické reakcie. Tieto reakcie nezahŕňajú len poskytovanie primeranej podpory príjmu osobám v núdzi, ale aj posilnenie aktívneho začlenenia a prístupu k základným službám. Chudoba v ranom veku má aj neskôr v živote hlboký a trvalý dosah na individuálnej aj spoločenskej úrovni, čo vedie k nerovnostiam v zapájaní sa do života spoločnosti a zároveň umocňuje medzigeneračný prenos znevýhodnenia. Preto potrebujeme silnejšie preventívne mechanizmy, aby sme tak v prvom rade znížili pravdepodobnosť upadnutia do chudoby a zároveň riešili medzigeneračnú chudobu.

Rozvoj podporných a aktivačných služieb zameraných na človeka

Podporné a aktivačné služby zamerané na človeka sa ukázali ako účinný spôsob riešenia sociálnych nerovností a posilnenia postavenia osôb, aby mohli naplno rozvinúť svoj potenciál.

¹ Správa o stave Únie 2025.

Na riešenie štrukturálnych príčin chudoby, ako aj na prelomenie cyklov znevýhodnenia je potrebné posilniť investície do integrovaných, vysokokvalitných a primerane financovaných podporných služieb vrátane služieb sociálneho začlenenia (ako je sociálna práca, poradenstvo, koučing, mentorstvo, psychologická podpora, rehabilitácia) a iných všeobecných podporných služieb vrátane vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, zdravotnej starostlivosti, dlhodobej starostlivosti, vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj bývania.

Zásadný význam má uprednostnenie politík, ktoré uľahčujú včasné zapojenie a personalizovanú pomoc vrátane individuálneho hodnotenia zručností, profesijného poradenstva a cielených príležitostí na odbornú prípravu alebo rekvalifikáciu, a to v súlade s potrebami trhu práce. Na to, aby boli aktivačné politiky účinné, je nevyhnutné, aby sa pri ich navrhovaní zohľadnili ciele, schopnosti a sociálny kontext jednotlivca, pričom treba uznať, že na prelomenie cyklov vylúčenia je nevyhnutná schopnosť slobodne sa rozhodovať, sociálne väzby a presvedčenie o vlastných schopnostiach. Navrhovanie politík zamerané na človeka podporuje aj dôstojnosť, samostatnosť a možnosť voľby.

Aby však bolo možné prelomiť komplexnosť chudoby, je zároveň potrebná spolupráca medzi odvetvami, ako sú sociálne služby, zdravotníctvo, vzdelávanie, zamestnanosť a bývanie, a bezproblémový prístup pre jednotlivcov k tomu, čo potrebujú, „pod jednou strechou“ alebo prostredníctvom koordinovaných referenčných systémov. Konkrétne je nevyhnutné posilniť väzby medzi systémami sociálnej ochrany a verejnými službami zamestnanosti, a to popri stimuloch, vďaka ktorým bude prechod do zamestnania finančne realizovateľný a udržateľný. Takéto podporné prístupy nielen napomáhajú začleneniu do trhu práce, ale prispievajú aj k širšiemu zapájaniu sa do života spoločnosti, rovnosti príležitostí a sociálnej súdržnosti.

Zapojenie miestnych organizácií, skupín vzájomnej podpory a miestnych aktérov navyše pomáha zabezpečiť, aby boli služby prispôbené na mieru, ciele a prístupné. Komunitné modely tiež posilňujú vzájomnú podporu a sociálny kapitál, ktoré sú kľúčovými faktormi udržateľného začlenenia.

Na dosiahnutie maximálnych výsledkov je v rámci intervencií potrebné budovať dôveru, znižovať internalizovanú stigmú a posilňovať kapacity na zvládanie problémov, aby sa podarilo docieľť efektívne sociálne výsledky, ktoré sú v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou.

Vôbec prvá „stratégia EÚ v oblasti boja proti chudobe“, ktorá sa očakáva v prvom polroku 2026, by mala posilniť a zdôrazniť význam podporných a aktivačných služieb zameraných na človeka. Hoci sa pri plnení cieľa znižovania chudoby do roku 2030 podarilo dosiahnuť určitý pokrok, celkové tempo zostáva pomalé. Chudoba naďalej neúmerne postihuje ženy, rodiny s deťmi a ľudí v zraniteľných situáciách, čo poukazuje na naliehavosť súdržnejších, cielenejších a výhľadovo orientovaných opatrení. Je nevyhnutné, aby boli politiky účinné, dopĺňali služby určené na nápravu a zahŕňali prístupy zamerané na prevenciu. Posilnená súdržnosť a koordinácia politik na úrovni EÚ, ako aj na vnútroštátnej a regionálnej úrovni, a to aj prostredníctvom európskeho semestra, sú nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby sa na nikoho nezabudlo.

Cieľ výmeny názorov

Ministri sa vzhľadom na uvedené vyzývajú, aby si vymenili názory na účinné politiky zamerané na prelomenie cyklu chudoby, a to s osobitným dôrazom na úlohu podporných a aktivačných služieb zameraných na človeka. Cieľom diskusie je uľahčiť preskúmanie prechodu od čisto peňažných príspevkov k holistickej a podpornej personalizovanej pomoci a nepeňažným službám. V tejto súvislosti môžu ministri zvážiť, ako možno systémy sociálnej ochrany a aktivačné služby lepšie zosúladiť, aby prispievali k samostatnosti, sociálnemu začleneniu a zamestnanosti.

Otázky do diskusie

Ministri sa vzhľadom na uvedené vyzývajú, aby sa venovali týmito otázkam:

- 1. Aké opatrenia, ktoré vykonávate, účinne posilnili podporné a aktivačné služby zamerané na človeka s cieľom predchádzať chudobe a/alebo sociálnemu vylúčeniu?*
 - 2. Ako možno do nadchádzajúcej, vôbec prvej stratégie EÚ v oblasti boja proti chudobe, začleniť podporné a aktivačné politiky zamerané na človeka?*
-